

WYROK

W IMIENIU RZECZPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 października 2016 roku

Sąd Okręgowy w Poznaniu w Wydziale XVII Karnym - Odwoławczym w składzie:

Przewodniczący: SSO Jerzy Andrzejewski (spr.)

Sędziowie: SSO Małgorzata Susmaga

SSO Anna Judejko

Protokolant: stażysta Anna Kujawińska

przy udziale Prokuratora Prokuratury Rejonowej P.w Poznaniu – Krzysztofa Kapczyńskiego

po rozpoznaniu w dniu 14 października 2016 r.

sprawy **E. G.** o wyrok łączny

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę skazanej

od wyroku łącznego Sądu Rejonowego P.w Poznaniu

z dnia 18 kwietnia 2016 r., wydanego w sprawie sygn. akt: (...)

1. Zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób że:

a) umarza postępowanie w zakresie objęcia wyrokiem łącznym kary orzeczonej na podstawie wyroku Sądu Rejonowego P. w Poznaniu, z dnia 15.10.2015r., wydanego w sprawie sygn. akt (...), a opisanego w pkt 5 części wstępnej zaskarżonego wyroku łącznego,

b) na podstawie art. 569 § 1 kpk w zw. z art. 85 i 86 § 1 kk łączy wymierzone E. G. wyrokami: Sądu Rejonowego P. (...) w Poznaniu, z dnia 28.02.2014r., w sprawie sygn. akt (...)i Sądu Rejonowego P. (...) w Poznaniu, z dnia 18.02.2015r., w sprawie sygn. akt

(...)(opisanymi w pkt 2 i 4 części wstępnej zaskarżonego wyroku łącznego) kary pozbawienia wolności oraz orzeczoną na podstawie wyroku Sądu Rejonowego P.w Poznaniu, z dnia 17.07.2014r.,wydanego w sprawie sygn. akt (...) (opisanego w pkt 3 części wstępnej zaskarżonego wyroku łącznego) karę ograniczenia wolności i wymierza jej karę łączną 1 (jednego) roku i 1 (jednego) miesiąca pozbawienia wolności;

2. w pozostałym zakresie utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok;

3. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. J. E. kwotę 147,60 (w tym 23% należnego podatku VAT) złotych tytułem wynagrodzenia za obronę z urzędu skazanej w postępowaniu odwoławczym:

4. zwalnia skazaną od ponoszenia kosztów za postępowanie odwoławcze.

Anna Judejko Jerzy Andrzejewski Małgorzata Susmaga

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy P.w Poznaniu, wyrokiem łącznym z dnia 18 kwietnia 2016 r., wydanym w sprawie o sygn.. akt: (...), połączył kary pozbawienia wolności i ograniczenia wolności orzeczone wyrokami za następujące przestępstwa:

1. z dnia 28 lutego 2014 r. (...) za czyn z art. 286 § 1 k.k. popełniony w dniu 31 października 2012 roku – karę 1 roku pozbawienia wolności,
2. z dnia 17 lipca 2014 r. (...) za czyn z art. 275 § 1 k.k. popełniony w dniu 3 czerwca 2014 r. na karę 10 miesięcy ograniczenia wolności, zamienioną następnie na karę zastępczą 150 dni pozbawienia wolności
3. z dnia 18 lutego 2015 r. (...) za przestępstwo z art. 278 § 1 k.k. popełnione w dniu 21 lutego 2014 r. – karę 10 miesięcy pozbawienia wolności orzeczonej z warunkowym zawieszeniem jej wykonania,
4. z dnia 15 października 2015 r. (...) za czyn z art. 278 § 1 k.k. popełniony w dniu 7 marca 2015 roku – karę 8 miesięcy pozbawienia wolności,

i wymierzył skazanej karę łączną w wymiarze 1 roku i 9 miesięcy pozbawienia wolności.

W pozostałym zakresie Sąd Rejonowy stwierdził, iż wyroki podlegają odrębnemu wykonaniu i umorzył postępowanie w przedmiocie wyroku łącznego. Nadto, Sąd I instancji zwolnił skazaną od obowiązku ponoszenia kosztów postępowania.

Wyrok został zaskarżony w części – w zakresie kary na korzyść skazanej przez jej obrońcę, który zarzucił rażąco niewspółmierność tj. surowość wymierzonej kary łącznej. Autor apelacji wniósł o wymierzenie kary łącznej z zastosowaniem zasady pełnej absorpcji.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja obrońcy okazała się bezzasadna w zakresie podniesionego zarzutu, aczkolwiek okazała się konieczna, gdyż z uwagi na zmianę okoliczności, nieodzowne było zmodyfikowanie zaskarżonego orzeczenia.

Sąd Okręgowy przypomina przy tym, że rozstrzygnięcie Sądu I instancji o karze może ulec zmianie lub uchyleniu jedynie w razie stwierdzenia, iż kara ta jest rażąco niewspółmierna. „Niewspółmierność kary” jest natomiast pojęciem o charakterze ocennym, a żaden przepis kodeksu postępowania karnego nie określa granic współmierności. Jedynymi ustawowymi wyznacznikami kary, których przekroczyć nie można, są przepisy części szczególnej kodeksu karnego, a także przepisy jego części ogólnej określające zasady wymiaru kary. W orzecznictwie Sądu Najwyższego ukształtował się pogląd, zgodnie z którym za rażąco niewspółmierną uznać należy karę, która - choć mieści się w granicach przewidzianych przez ustawodawcę - nie uwzględnia wszystkich dyrektyw wymiaru kary i jako taka jest w społecznym odczuciu karą niesprawiedliwą.

Dodać przy tym należy, iż orzekając karę łączną w warunkach wyroku łącznego sąd winien przede wszystkim rozważyć, czy pomiędzy poszczególnymi czynami, za które wymierzono kary podlegające łączeniu, zachodzi ścisły związek przedmiotowo – podmiotowy (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 października 2002 roku, II KK 270/02). Ponadto sąd powinien dokonać oceny okoliczności, jakie zaistniały już po wydaniu poprzednich wyroków i zdecydować, czy okoliczności te przemawiają na korzyść skazanego, czy ich charakter jest zdecydowanie odmienny. Należy również pamiętać, że przy wymiarze kary łącznej nie bierze się pod uwagę okoliczności przyjętych za podstawę wymiaru kar za poszczególne przestępstwa. Z istoty instytucji kary łącznej wynika natomiast, że kara ta może być wymierzona przy zastosowaniu zasady absorpcji (pochłonięcia przez karę najsurowszą pozostałych kar), zasady kumulacji (zsumowania kar jednostkowych) lub zasady asperacji, to jest pośredniej pomiędzy absorpcją a kumulacją.

Odnosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy Sąd II instancji wskazuje, iż Sąd I instancji mógł wymierzyć skazanej karę łączną w przedziale od 1 roku do 2 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności. W ocenie Sądu II instancji, kara łączna 1 roku i 9 miesięcy pozbawienia wolności w stopniu dostatecznym uwzględnia okoliczności mające wpływ na jej wymiar. Przede wszystkim Sąd II instancji zwraca uwagę na to, iż Sąd Rejonowy w sposób należyty ocenił wpływ, jaki na decyzję o wysokości orzekanej wobec skazanej kary łącznej miała nadesłana przez administrację Zakładu Karnego w K. opinia o E. G.. Po pierwsze, opinia ta nie jest pozytywna, a jedynie umiarkowana. Po drugie zaś należy podkreślić,

iż prawidłowe zachowanie skazanego na terenie jednostki penitencjarnej jest jego obowiązkiem, opinii tejże nie należy więc przeceniać.

Idąc dalej Sąd Odwoławczy podnosi, iż Sąd Rejonowy właściwie ocenił również związek przedmiotowo – podmiotowy i czasowy między przypisanymi czynami. Zwłaszcza ten drugi nie był na tyle ścisły, by mógł stanowić podstawę do określenia wymiaru kary łącznej przy zastosowaniu zasady pełnej absorpcji. Sąd Odwoławczy podkreśla przy tym, że kara łączna jest swego rodzaju podsumowaniem przestępczej działalności sprawcy w okresie czasu objętym skazaniem. I jakkolwiek przy wymiarze kary łącznej dopuszczalne jest stosowanie zarówno zasady absorpcji, jak i zasady kumulacji, to niemniej, rozstrzygnięcia te, jako skrajne winny znajdować zastosowanie jedynie w zupełnie wyjątkowych sytuacjach. Popelnienie więcej aniżeli jednego przestępstwa powinno raczej skłaniać do odstąpienia od zasady absorpcji kar, niż za nią przemawiać. Wymierzenie bowiem takiej kary doprowadziłoby do premiowania sprawcy popełniającego nie jedno, a więcej przestępstw, a zatem prowadziło do praktycznej bezkarności innych zachowań zabronionych.

Mając zatem na uwadze powyższe Sąd Okręgowy uznał, iż ukształtowany wobec skazanej przez Sąd I instancji wymiar kary łącznej jest zgodny z zasadami obowiązującymi przy wymiarze kar łącznych i nie razi swoją surowością, zaś apelacja nie dostarczyła tego typu argumentów, które władne byłyby podważyć ocenę poczynioną przez Sąd Rejonowy.

Niemniej jednak, jak wynika z opinii przedstawionej przez Zakład Karny w K., w dniu 4 września 2016 r. skazana zakończyła odbywanie kary 8 miesięcy pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem z dnia z dnia 15 października 2015 r. (...), a więc kary która została połączona zaskarżonym wyrokiem łącznym.

Po dniu 1 lipca 2015 r. zgodnie ze zmienionym brzmieniem art. 85 k.k., łączeniu podlegają tylko kary podlegające wykonaniu, a więc takie kary, które mają zostać, lecz jeszcze nie zostały wykonane. To prowadzi do konstatacji, iż kary już wykonane nie mogą stanowić podstawy wydania wyroku łącznego. Ponieważ stan faktyczny należy ustalać na chwilę orzekania (także w postępowaniu odwoławczym), Sąd Okręgowy był zobligowany do umorzenia postępowania co do wydania wyroku łącznego w zakresie wyroku z dnia z dnia 15 października 2015 r. (...), którym orzeczono już wykonaną karę.

W konsekwencji konieczne jednak było wymierzenie skazanej kary łącznej na nowo i ponowne przeanalizowanie przesłanek połączenia wszystkich orzeczonych, a jeszcze nie wykonanych wobec E. G. kar.

Sąd Okręgowy uznał, że łączeniu podlegały kary orzeczone następującymi wyrokami:

1. z dnia 28 lutego 2014 r. (...) za czyn z art. 286 § 1 k.k. popełniony w dniu 31 października 2012 roku – karę 1 roku pozbawienia wolności,
2. z dnia 18 lutego 2015 r. (...) za przestępstwo z art. 278 § 1 k.k. popełnione w dniu 21 lutego 2014 r. – karę 10 miesięcy pozbawienia wolności orzeczonej z warunkowym zawieszeniem jej wykonania,
3. z dnia 17 lipca 2014 r. (...) za czyn z art. 275 § 1 k.k. popełniony w dniu 3 czerwca 2014 r. na karę 10 miesięcy ograniczenia wolności, zamienioną następnie na karę zastępczą 150 dni pozbawienia wolności.

Mając na względzie poczynione wyżej rozważania dotyczące kary łącznej wymierzonej przez Sąd Rejonowy oraz granice kary łącznej: od 1 roku (najsurowsza z kar) do 1 roku i 10 miesięcy pozbawienia wolności (suma kar), Sąd Okręgowy uznał że **karą 1 roku i 1 miesiąca będzie odpowiednia z uwagi na łączność podmiotowo - przedmiotową i czasową popełnionych czynów**. Dodać także należy, iż na wymiar orzeczonej kary łącznej wpływ miał również fakt, że skazana odbyła w całości jedną z połączonych kar – tj. 8 miesięcy pozbawienia wolności. Mając na względzie, że apelacja została złożona tylko na korzyść, Sąd Okręgowy uznał za słuszne i sprawiedliwe rozważenie wymierzenia kary łącznej skazanej E. G. w wymiarze odpowiadającym pozostałemu do odbycia okresowi kary licznej wymierzonej zaskarżonym wyrokiem - tak by orzeczona obecnie kara nie była mniej korzystna dla

skazanej. W konsekwencji takiego układu procesowego, skazana uzyskała niezwykle korzystny dla siebie wymiar kary łącznej – praktycznie zbliżony do pełnej absorpcji.

Jednocześnie brak ścisłego powiązania przedmiotowo - podmiotowego przestępstw, za które orzeczone kary podlegają połączeniu oraz ponad półtoraroczna rozpiętość czasowa pomiędzy dokonaniem tych przestępstw, pomimo aktualnie dobrej opinii dotyczącej skazanej z zakładu karnego, stało na przeszkodzie zastosowaniu przez tut. Sąd przy wymiarze kary łącznej zasady pełnej absorpcji.

Z uwagi na powyższe, Sąd Okręgowy orzekł jak na wstępie.

Zgodnie z art. 627 k.p.k. w zw. z art. 634 k.p.k. zasadą w postępowaniu odwoławczym jest ponoszenie kosztów przez skazanego. Tym samym, zasadniczo należałoby obciążyć E. G. kosztami postępowania odwoławczego w niniejszej sprawie. Jednakże, Sąd Okręgowy w pkt. 4 wyroku zwolnił ją od obowiązku ponoszenia kosztów, mając na uwadze treść art. 624 § 1 k.p.k. w zw. z art. 634 k.p.k. i uznając, iż uiszczenie kosztów byłoby dla skazanej zbyt uciążliwe z uwagi na to, że przebywa ona w zakładzie karnym i nie ma żadnych dochodów.

Konieczne nadto było zasądzenie na rzecz obrońcy z urzędu stosownego wynagrodzenia za postępowanie odwoławcze.

Anna Judejko Jerzy Andrzejewski Małgorzata Susmaga